

(Misel za razpravo)

V pogovorih idrijskih kulturnikov in vseh tistih javnih, kulturnih in znanstvenih delavcev, ki so kdaj delovali v Idriji ali pa se sedaj bavijo s tistimi področji življenja, znanosti in umetnosti, v katerih se je naše mesto izkazalo po svojih predstavnikih, se ne malokdaj sproži misel o izdaji nekakšnega idrijskega zbornika. To je pred kratkim v pogovoru z nekaterimi znanstveniki s področja naravoslovja ugotovil znani učenjak in borec za pravice primorskega ljudstva dr. Lavo Čermelj, ki je bil za kratko dobo po prvi svetovni vojni profesor na idrijski realki.

Res je, da je bilo o Idriji že veliko napisanega (gotovo veliko več v nemščini kot v slovenščini), ravno to pa pomeni, da bi bila hkrati potrebna tudi bibliografija o vseh teh delih. Zelo zanimiv bi bil na primer idrijski biografski leksikon, ki naj bi obsegal vsa tista imena, ki so kakorkoli dvignila pomen in ugled Idrije. Knjiga nikakor ne bi bila le dolžna pieteta do prednikov ali pa nevredna želja, pokazati se čimvečjega, ampak bi bilo to dragoceno in uporabno gradivo v veliko pomoč raznim znanstvenim raziskovalcem. Tak leksikon bi seveda moral obsegati področje celotne občine.

Idrija ima mnogo edinstvenih stvari, saj je na primer po mnenju dr. Ivana Hribernika tu začetek evropskega (in svetovnega) socialnega zdravljenja (poklicne bolezni).

Prav tako bi bilo nujno čimprej dopolniti, preveriti in izdati "topografijo NOB" idrijske občine. Vprašanj je torej neizmerno!

O Idriji imamo že več samostojnih knjižnih del (Lado Božič: Naš idrijski kot, Mihael Arko: Zgodovina Idrije, Ivan Mohorič: Zgodovina idrijskega rudnika) ter nekaj broširanih razprav oziroma opisov (Kamšt, Klavže itd), vendar to še ne pomeni, da je vse opravljeno; tudi v današnjem času bi morali skrbeti, da se ta dela dopolnjujejo. Mnogo gradiva je razstresenega v enajstih letnikih Idrijskih razgledov, vendar je iskanje precej zamudno.

To so seveda stvari, ki na prvi pogled niso tako nujne in so videti prezahtevne, a mislim, da bi se napori izplačali, ne seveda takoj, a prav gotovo v prihodnosti. Če bi se lotili vsaj delatega, o čemer govorimo, bi nedvomno nekoč uresničili celotni načrt. Prej pa bi bilo seveda treba zbrati sodelavce, saj je jasno, da en sam človek tega ne bi mogel opraviti.

